

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

STANKA KOREN

BRALNA PISMENOST V PREKMURJU
(NA PRIMERU OŠ TIŠINA)
DIPLOMSKO DELO

Mentor: doc. dr. Hotimir Tivadar

Univerzitetni študijski program prve stopnje:
Slovenistika

Ljubljana, 2012

Izvleček

BRALNA PISMENOST V PREKMURJU (NA PRIMERU OŠ TIŠINA)

V diplomski nalogi sem se posvetila razreševanju problema bralne pismenosti. Glede na slabo stanje na področju bralne pismenosti v Prekmurju sem se odločila to zadevo malo pregledati. Čeprav že dolgo govorijo, da je Prekmurje po uspehih učencev na dnu lestvice, se raziskovalci ne lotevajo te teme, da bi jo preverili. Zato sem se sama odločila, da malo preverim znanje in lastnosti učenja učencev. Moj namen je bil pridobiti podatke Pedagoškega inštituta o bralnih dosežkih v predraziskavi, katere so se udeležili učenci, in s pomočjo ankete ugotoviti znanje učencev. Podatkov o rezultatih predraziskave PIRLS 2006 nisem dobila, zato sem se v empiričnem delu osredotočila samo na analizo ankete, ki so jo rešili učenci 7. razreda. V prvem delu sem na splošno predstavila bralno pismenost, kaj to je, kako jo dojemamo ipd., in raziskavo PIRLS, ki je zelo pomembna na področju bralne pismenosti za opazovanje stanja. Raziskavo PIRLS sem podrobneje predstavila predvsem skozi rezultate, katere so dosegli učenci v Sloveniji in po svetu. V empiričnem delu pa sem podrobneje predstavila rezultate ankete, kateri za mene predstavljajo pomembno izhodišče za naprej.

Ključne besede: bralna pismenost, mednarodne raziskave, raziskava PIRLS, Prekmurje, Osnovna šola Tišina

Abstract

Reading literacy in Prekmurje (in the case of elementary school Tišina)

Due to the bad situation regarding reading literacy in Prekmurje I have decided to dedicate my thesis to solving this issue. It has been said that Prekmurje is at the bottom of the ladder when it comes to the student's achievements. However, researchers do not look into this issue to examine it which is why I have decided to test the students' knowledge and the characteristics of their learning process. It was my initial intention to gain data from the Educational Research Institute concerning the reading achievements by means of a research that would be attended by students and learn about their knowledge using a questionnaire. Unable to get the requested data from the research PIRLS 2006, I focused on the analysis of the questionnaire solved by 7th grade students in the empirical part of my thesis. In the first part I introduced reading literacy in general, namely what it actually is, how we perceive it etc. Being very important on the field of reading literacy for observing the situation I also included the PIRLS

research, which is presented in more detail mainly through the results achieved by Slovene and also students from around the world. The empirical part includes a thorough presentation of the results from the questionnaire which presents an important starting point for me.

Key words: reading literacy, international research, research PIRLS, Prekmurje, elementary school Tišina

Kazalo

1	Uvod	4
2	Teoretični del.....	5
2. 1	Bralna pismenost	5
2. 2	PIRLS raziskava	8
2.2.1	PIRLS 2001	8
2.2.2	PIRLS 2006	9
2.3	Primerjava med raziskavama leta 2001 in 2006.....	10
3	Empirični del	12
4	Zaključek	17
5	Povzetek	19
6	Literatura	20
7	Spletne strani	20
8	Seznam prilog, grafikonov	21
a.	Priloge	21
b.	Grafikoni	21

1 Uvod

Za diplomsko delo sem izbrala temo Bralna pismenost v Prekmurju, natančneje na primeru OŠ Tišina. Moj cilj je ugotoviti, ali je dejansko stanje res tako slabo kot govorijo, koliko vpliva ima izobrazba staršev na bralno razumevanje in koliko sploh učenci berejo. Želela sem se osredotočiti na podatke predraziskave PIRLS iz leta 2009 in pridobljenih informacij na podlagi ankete, katero sem sestavila, vendar do natančnejših podatkov predraziskave nisem prišla, saj so na omenjeni šoli imeli le podatek, da se njihovi učenci nahajajo v najslabši skupini. Obrnila sem se na Pedagoški inštitut, katerim sem poslala dve elektronski pošti, enkrat pa sem se osebno odpravila tja. Vendar na moje prošnje ni bilo odziva. Zato v diplomskem delu izhajam iz osnovnega podatka, katerega mi je posredovala šola, in iz rezultatov anket. Anketa je sestavljena iz dveh delov. Prvi del obsega enajst vprašanj, ki so splošnejša, drugi del pa sedem vprašanj, ki se navezujejo na tekst.

V teoretičnem delu sem se osredotočila na obravnavo pojmov bralne pismenosti in raziskav, ki to področje raziskujejo. Izpostavila sem raziskavo PIRLS, saj je v tej raziskavi sodelovala omenjena šola. V empiričnem delu pa predstavljam zbrane rezultate ankete, ki sem jo izvajala med učenci sedmih razredov.

2 Teoretični del

2.1 Bralna pismenost

Bralna pismenost je najvišja stopnja v razvoju bralnih sposobnosti in označuje *sposobnost hitrega branja z razumevanjem* ter *sposobnost fleksibilnega pristopa* k bralnemu gradivu (Pečjak 1995: 75). Različni avtorji bralno pismenost podobno opredeljujejo. Duffy in Roehlerjeva opredeljujeta bralno pismenost kot proaktivno in entuziastično uporabo jezika in višjih miselnih procesov z namenom usmerjanja in bogatenja lastne usode. Avtorji mednarodne raziskave o bralni pismenosti v okviru Mednarodnega izobraževalnega združenja opredeljujejo pismenost kot sposobnost razumevanja in tvorjenja/uporabe pisnih jezikovnih oblik, ki jih zahteva družba in/ali so pomembni za posameznika. »Bralno pismen je tisti učenec, ki obvlada: sposobnost hitrega branja z razumevanjem in sposobnost fleksibilnega branja, tj. izbiranja različnih bralnih strategij glede na vrsto bralnega gradiva, na njegovo težavnost ter namen branja« (Pečjak 1995: 78). »Bralna pismenost je prepoznana kot temeljna zmožnost in človeška vrednota, ki prinaša napredek, razvoj, svobodo, ozaveščanje, enakost in demokracijo. Posamezniku omogoča nadaljnje in vseživljenjsko izobraževanje, konkurenčnost na trgu dela ter umestitev v ožje in širše družbeno okolje« (Nolimal 2011: 7). Slabi dosežki učencev v bralni pismenosti, ugotovljeni v mednarodnih raziskavah PISA in PIRLS ter v nacionalnih preizkusih, so prispevali k temu, da so k reševanju problematike pristopili resno in vanjo vključili vse odgovorne v državi na področju vzgoje in izobraževanja. Ustanovili so Konferenco Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi, ki je skupen dogodek Zavoda RS za šolstvo, Urada RS za šolstvo (enote Eurydice), Cmepiusa in Pedagoškega inštituta. Konferenca je potekala na Brdu 25. in 26. oktobra 2011.

V Uvodu so zapisani osrednji nameni konference (Nolimal 2011: 7):

- identificirati trenutno stanje in trende na področju bralne pismenosti v Sloveniji in Evropi ter se seznaniti z dejavniki, ki nanjo učinkujejo;
- predstaviti primere dejavnosti, ki lahko vplivajo na dvig ravni bralne pismenosti;
- opredeliti temeljne sestavine nacionalne strategije za izboljševanje in spremljanje ravni bralne pismenosti ter opredeliti potrebne ukrepe na ravni države, regij, šol, predmetov in predmetnih področij.

K sodelovanju so bili povabljeni razni slovenski strokovnjaki iz različnih področij ter zunanji strokovnjaki, kot so npr. predstavnica Eurydice omrežja in profesorica na univerzi v Oslu.

V zborniku prispevkov najdemo ogromno zanimivih in različnih prispevkov. Osredotočila sem se na tri prispevke, ki se mi zdijo pomembni za mojo diplomsko nalogo. En izmed njih je prispevek dr. Ljubice Marjanovič Umek z naslovom Vloga jezika in socialnih kontekstov za razvoj predbralnih in prednapisovalnih zmožnosti. Avtorica se ukvarja s povezanostjo med razvojem govora pri otroku ter zgodnjo in akademsko pismenostjo, analizira besednjak otrok in njihov učinek na zgodnjo pismenost. Različna spoznanja in raziskave potrjujejo, da je vloga govora otrok ključnega pomena v razvoju zgodnje in akademske pismenosti otrok in mladostnikov. Hohmann in Weikart sta potegnili zanimivo vzporednico med predpostavkami razvoja govora in zgodnje pismenosti otrok, imenovane celostni jezik, in sicer: primarna funkcija govora je sporazumevanje; govorna kompetentnost in pismenost otrok se razvijata z otrokovim dejavnim vključevanjem v okolje, ki naj bi bilo simbolno bogato okolje; govor in pismenost otrok se razvijata z interakcijami z drugimi: učenci se naučijo govoriti, brati in pisati zato, ker se želijo sporazumevati s pomembnimi drugimi; okolje, v katerem se od otrok pričakuje, da bodo tiho, in okolje, v katerem večinoma govorijo odrasli, ni spodbudno okolje za razvoj govorne kompetentnosti in pismenosti otrok, saj otrok ne prikrajša le za govorne izkušnje in interakcije, pač pa zavira tudi njihovo željo po sporazumevanju. Strokovnjaki ocenjujejo, da je govorna kompetentnost otrok nespregledljiv dejavnik razvoja zgodnje in poznejše pismenosti. Zato je ključnega pomena ocenjevanje in spremljanje govora otrok v različnih razvojnih obdobjih. »Dejavnosti s knjigami in skupno branje staršev in otrok so pomembni dejavniki družinske pismenosti, ki imajo pozitiven učinek na govor otrok ter njihovo zgodnjo in poznejšo pismenost« (Marjanovič Umek 2011: 22). Drug zanimiv članek je prispevek avtorice dr. Astrid Roe z naslovom Kakšne ukrepe za izboljšanje spretnosti in zavzetosti za branje so sprejeli na Norveškem? Avtorica prihaja iz univerze na Norveškem in opisuje njihove aktivnosti za izboljšanje bralne pismenosti. Zaradi slabših rezultatov, katere je pokazala raziskava PISA 2000, so sledila prizadevanja na regionalni in nacionalni ravni. Pripravili so pet večjih ukrepov. Prvi ukrep je bil uresničevanje strategije »Naredite prostor branju«, ki je trajala pet let. »Osnovni cilji strategije so bili: izboljšati bralne spretnosti ter navdušiti otroke in mladostnike za branje, predvsem dečke in učence z nizkimi dosežki, izboljšati znanja in spretnosti učiteljev za poučevanje branja, oskrbeti šolske knjižnice z literaturo in osvestiti norveško družbo o tem, kako pomembno je branje za učenje, osvajanje kulturnih spretnosti, kakovost življenja, aktivno udeležbo v delovnem okolju in spoštovanje

demokracije« (Roe 2011: 27). Drugi ukrep je bila uvedba nacionalnih preizkusov branja za vse dijake 4., 7., 10. in 11. razreda v letih 2004 in 2005, ter 4., 8., in 9. razreda leta 2006. Tretji ukrep je bila reforma promocije znanja. Ta je vključevala nov kurikulum z močnim poudarkom na petih osnovnih spretnostih: govorne spretnosti, spretnosti pisanja, branja, matematične in digitalne pismenosti. Nacionalna prizadevanja so imela pozitiven učinek na izobraževanje in prakso učiteljev.

Tretji članek, ki sem ga izbrala, pa nosi naslov O učiteljih za opismenjevanje in razvijanje bralne pismenosti, avtorice Tatjane Plevnik (2011). Avtorica poudarja, da je izobraževanje učiteljev za poučevanje branja zelo pomembno. Prav tako poudarja pomen pismenosti, saj se izobraževalne, delovne in življenjske možnosti tistih, ki so pri bralni pismenosti šibkejši, bistveno razlikujejo od tistih, ki imajo dovolj razvite bralne in druge pismenosti. Diferenciranje učencev na različno pismene vodi v izključevanje in neenakosti. Rezultati mednarodnih raziskav kažejo primerjalno uspešnost učencev in tudi odvisnost uspešnosti učencev od njihove razredne in kulturne pripadnosti. Raziskava PISA opozarja na vpliv socialno-ekonomskega izvora učencev. Ugotavljajo, da je uspešnost učencev odvisna tudi od pouka in dejavnikov šole, ne pa samo od značilnosti otroka in njegovega okolja. Učitelji na splošno gojijo visoka pričakovanja do (domnevno) uspešnejših učencev in niso naklonjeni otrokom z nizkim socialno-ekonomskim položajem. Poudari še, da se Pomurska in Podravska regija po statističnih podatkih uvrščata najnižje, kar Zavod pojasnjuje z različno ekonomsko in izobrazbeno strukturo prebivalstva, manj pa s kakovostjo pouka. S tem pojasnilom se ne smemo zadovoljiti, saj je tudi v Pomurju čedalje več uspešnih ljudi, ki imajo visoko izobrazbo. Za pojasnitev položaja se moramo poglobiti in raziskati vse dejavnike, ki lahko vplivajo na uspešnost učencev.

Na podlagi člankov lahko ugotovimo, da se daje vedno večji poudarek problemu bralne pismenosti, na kar so opozorile mednarodne raziskave, kot sta PIRLS in PISA, ki se redno izvajata tudi v Sloveniji.

2. 2 PIRLS raziskava

Mednarodna raziskava o bralni pismenosti, ki je znana kot PIRLS, pomeni *The Progress in International Reading Literacy Study*. PIRLS je največja in najstrožja študija, ki je bila kdaj koli izvedena za merjenje bralnih spretnosti. Izvaja se na pet let. Zajema otroke iz osnovnih šol, ki so stari od devet do deset let. Slovenija je sodelovala v vseh treh raziskavah PIRLS v letih 1991, 2001 in 2006. Leta 1991 je dosegla 458 točk, leta 2001 502 in leta 2006 522 točk (Novak 2008: 199). Definicija bralne pismenosti: »sposobnost razumevanja in uporabe tistih pisnih jezikovnih oblik, ki jih zahteva družba in/ali so pomembne za posameznika.« Ta definicija pa že pomeni jezikovno kompetenco.

2.2.1 PIRLS 2001

Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2001 je preverjala stanje bralne pismenosti v 35 državah. Raziskava bralne pismenosti je potekala že leta 1991. Takrat se je Slovenija uvrstila na 21. mesto med 28. državami. Da bi ugotovili, če se je stanje izboljšalo, so v raziskavi leta 2001 ponovili vprašanja, ki so jih postavili leta 1991. Del učencev je odgovarjal na novejša vprašanja, del pa vprašanja iz leta 1991.

Namen raziskave PIRLS 2001 je bil:

- ugotoviti kakšna je raven pismenosti 9-10 letnih otrocih v 35 državah;
- izmeriti in interpretirati razlike v izobraževalnih sistemih;
- pomagati izboljšati poučevanje in učenje bralne pismenosti v svetu.

PIRLS preverja bralno pismenost s treh vidikov: procesov razumevanja, namena branja in bralnih navad in dejavnikov, ki so povezani z branjem. Pomemben del raziskave so bili vprašalniki, s katerimi so se zbirali podatki o otrocih, šoli in domu.

Vrste vprašalnikov:

- vprašalnik za učenke in učence;
- vprašalnik za starše;
- vprašalnik za učiteljice in učitelje;
- vprašalnik za ravnateljice in ravnatelje.

Rezultati raziskave:

Mednarodno povprečje 500 točk je sredina povprečnih rezultatov vseh udeležениh držav. Na vrhu je najuspešnejša država, Švedska, za njo pa se zvrsti 23 držav, katerih povprečni dosežek v bralni pismenosti močno presega mednarodno povprečje. Bralna dosežka dveh držav Slovenije (502 točki) in Norveške (499 točk) – Norveško sem izbrala, ker je med bolj razvitimi državami –, sta približno enaka mednarodnemu povprečju. V vseh državah so deklice dosegle precej boljše uspehe kot dečki. V Italiji je bila razlika 8 točk, v vseh drugih državah pa 11 točk ali več. Mednarodno povprečje je bilo 20 točk. Pri pripovednih besedilih je bil povprečni dosežek Slovenije 499 točk, mednarodno povprečje je 500 točk. Pri razlagalnih besedilih je bil povprečni dosežek Slovenije 503 točke, mednarodno povprečje pa je 500 točk. V vseh državah smo opazili pozitivno povezavo med bralnimi dosežki in tem, ali so bili učenci in učenke pred začetkom šolanja vključeni v dejavnosti, ki spodbujajo pismenost (npr. branje knjig, pripovedovanje zgodb, petje pesmi, igranje z abecedo in igranje). V povprečju imajo učenke in učenci z najboljšimi bralnimi dosežki starše, ki berejo (več kot šest ur na teden) in so branju naklonjeni. V vseh državah so otroci, ki so imeli doma veliko knjig za otroke (več kot 100), brali bolje kot tisti, ki so imeli doma malo knjig za otroke (10 ali manj). V mednarodnem povprečju je imela večina otrok (58 %) doma več kot 25 knjig za otroke. (Podatki najdeni na spletni strani Pedagoškega inštituta, <http://www.pei.si/Default.aspx>)

2.2.2 PIRLS 2006

Leta 2006 je v raziskavi sodelovalo 45 držav, kar je 10 držav več kot leta 2001.

Namen raziskave PIRLS je na mednarodni ravni omogočiti državam, da z enakimi preizkusi v enakih pogojih ugotovijo bralno pismenost svojih učencev. Zadnja raziskava leta 2006 je zajela učence iz 45 držav in samostojnih šolskih področij. Učenci 4. razredov so v tej raziskavi dosegli v povprečju 522 točk, kar je več od mednarodnega povprečja, ki je 500 točk. Ta ugotovitev velja le, če Slovenijo primerjamo z vsemi državami, tudi s slabše razvitimi. Če pa se primerjamo z bolj razvitimi državami, kamor bi Slovenija rada spadala, pa vidimo, da spadamo znatno pod povprečje držav Evropske unije. Povprečni dosežek držav EU je namreč 537 točk, kar je kar 15 točk več od rezultatov slovenskih učencev. Ta raziskava je še pokazala nizek dosežek učencev 9. razredov glede na razvite države. S tem je nakazala, da je star

osemletni program z vidika bralne pismenosti uspešnejši od devetletnega programa. Povprečen dosežek učencev 3. razredov osemletke je 521 točk, učencev 4. razredov devetletke pa 523 točk. Za rezultat 521 so učenci 3. razredov rabili približno 500 ur slovenščine, za 523 točk pa so učenci 4. razredov rabili 850 ur slovenščine, kar je veliko ur več, vendar se rezultat ni vidno izboljšal (Musek Lešnik 2011: 151).

Površne razlage mednarodnih raziskav so lahko zelo škodljive, če sodimo samo po golih podatkih in ne upoštevamo celotnega konteksta. Rezultati sami po sebi ne pomenijo veliko, če jih ne razložimo z ustreznim kontekstom in okoliščinami, v katerih so bile raziskave opravljene, saj velikokrat podajo le osnovne podatke, tiste zahtevnejše podatke pa izpustijo. Pri analizi je zelo pomembno, kakšen socialni status ima družina, iz katere otrok prihaja, kako se uči, pomemben je tudi njihov statusni položaj. Sorazmerno pogosto se namreč npr. Rome obravnava drugače, na nek način diskriminira. Tako je učiteljica slovenskega jezika ob tej anketi dejala, da so ankete slabo napisane, ker je v razredu veliko Romov. Kot izgovor za učenčevo slabo znanje rečemo, da je Rom in da tako ali tako ne bo boljši. Vendar to ni res in na to moramo biti zelo pozorni, saj poznamo tudi nekaj Romov, ki so zelo uspešni. Diskriminiranja si v šoli preprosto ne moremo privoščiti. Marsikaterega otroka lahko s tem prikrajšamo za uspeh, ki bi ga lahko dosegel, če ga ne bi diskriminirali, ampak obravnavali enakovredno. Vendar niso samo Romi diskriminirani, ampak so to lahko tudi revnejši učenci. Velikokrat se zgodi, da jih ostali zaničujejo, ker ne premorejo toliko materialnih dobrin kot drugi, in jim s tem znižujejo njihovo samopodobo. S tem pa povzročijo, da se učenci ne učijo, saj preprosto nimajo volje, motivacije in ne ljudi, ki bi jih spodbujali. V razredu moramo biti zato pozorni na vse te dejavnike.

2.3 Primerjava med raziskavama leta 2001 in 2006

Ker raziskava PIRLS proučuje učinkovitost kurikulumov in poučevanja, je zasnovana tako, da preverja bralne dosežke na isti stopnji šolanja po vseh državah. Zlasti je pomembno, da je ciljni razred tisti, ki predstavlja štiri leta šolanja. V PIRLS 2006 so bili slovenski otroci ponovno med mlajšimi učenci, kar lahko nakazuje, da bi bili rezultati boljši, če bi bili učenci med starejšimi. To ne moremo trditi, saj bi morali opraviti več raziskav, da bi to potrdili. Povprečje števila točk držav OECD je 537 točk in Slovenija je še vedno pod evropskim povprečjem. Po letu 2001 so po PIRLS napredovali bolj kot slovenski učenci le še ruski,

singapurski in hongkonški otroci. Razlika med letoma 2001 in 2006 za +20 točk pomeni, da so otroci določeno raven bralne pismenosti iz leta 2001 zdaj dosegli pet mesecev prej kakor njihovi vrstniki pred petimi leti. Empirično ni bilo ugotovljeno, da je sprememba osnovnošolskega sistema pri nas bistveno vplivala na rezultate učencev v mednarodni raziskavi PIRLS. Vsem udeleženkam v PIRLS 2001 in 2006 je skupno, da so se deklice povsod odrezale bolje od dečkov. Z leti šolanja se te razlike med fanti in dekleti še povečujejo. Bralna pismenost v 21. stoletju ne bo postala nepomembna, ampak postaja vse pomembnejša podlaga vseh drugih vrst človekove pismenosti. Pri bralni pismenosti ne gre le za razvoj bralne kulture, ampak predvsem za razvoj komunikacijske kulture. Prav zato so otroci, ki so prikrajšani v bralni pismenosti, pozneje v nevarnosti, da bodo prikrajšani na vseh drugih področjih osebnega in družbenega življenja v dobi hitre informatizacije. Da bi prišli do zanesljivejših ugotovitev, bi morali raziskave PIRLS ponoviti večkrat, obenem pa naj bi bili dejavniki bolj združeni v faktorje in ne več tako razdrobljeni (Novak 2008: 203). Dejavnike bi morali združiti po pomenu in jih potem smiselno urediti v faktorje, ki bi predstavljali določeno skupino dejavnikov, ki lahko vplivajo na bralno pismenost.

3 Empirični del

V tem delu sem se osredotočila na obravnavo in razlago anketnih vprašalnikov. Anketo sem razdelila na dva dela: v prvem delu so bila bolj splošna vprašanja, kot so spol, starost, izobrazba staršev, čas učenja, koliko berejo knjige ipd., v drugi del pa sem dala besedilo, na podlagi katerega sem jim postavila par vprašanj. V prvem delu je bilo vprašanj enajst, v drugem delu pa sedem. Drugi del ankete se mi zdi še posebej pomemben, saj je pokazal kako učenci razumejo besedilo.

Prvi del ankete

Med učence sem razdelila 29 anket, saj je bilo 16 deklet in 13 fantov. Učenci so stari 12 ali 13 let, hodijo v 7. razred devetletke. Na 7. razred sem se osredotočila zaradi podatkov iz predraziskave, ki so jo reševali prav ti učenci (vendar rezultatov nisem uspela primerjati zaradi nepridobljenih podatkov od Pedagoškega inštituta).

Na tretje vprašanje, kakšen je poklic staršev, jih nekaj ni odgovorilo, večinoma pa so učenci vpisovali poklice staršev, ki so tretje, četrte ali pete stopnje. Nekaj jih ima tudi 7. stopnjo izobrazbe, to so ponavadi mame, ki so učiteljice. Vsi učenci prihajajo iz različnih vasi občine Tišina.

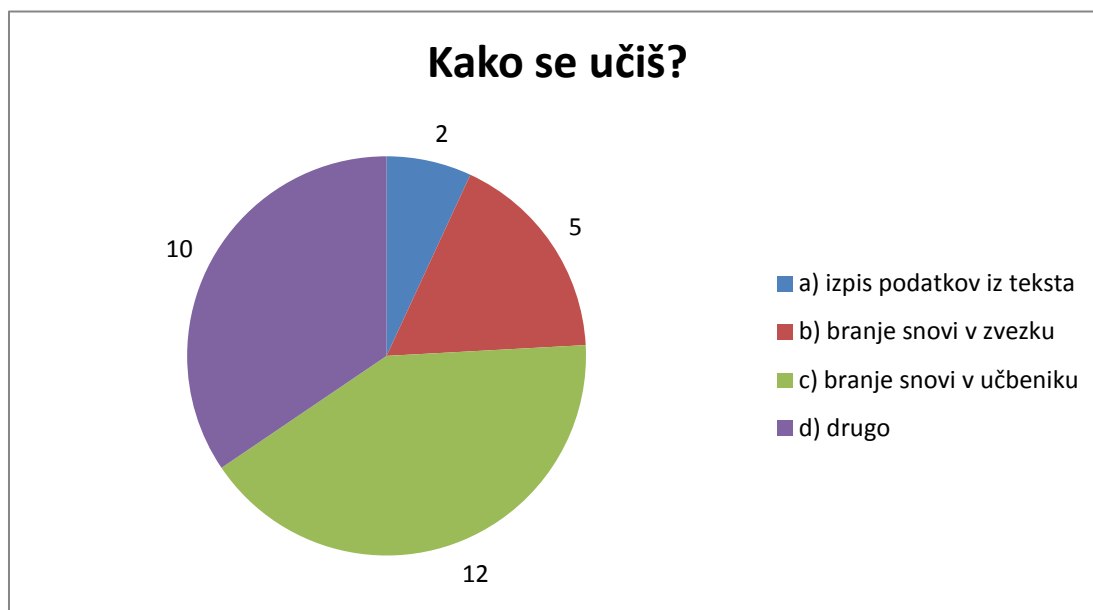
Peto vprašanje se nanaša na njihovo oceno pri predmetu slovenščina. En učenec ima negativno oceno, sedem jih ima zadostno, prav tako sedem dobro, en je med dobrim in prav dobrim, dva imata prav dobro, trije imajo med prav dobrim in odličnim in osem jih ima oceno odlično.

Šesto vprašanje se nanaša na njihovo subjektivno oceno, kako berejo. Kar enajst jih je obkrožilo zelo dobro, osem za dobro in devet za srednje dobro. Kar je zelo zanimivo, saj noben ni obkrožil, da bere slabo, čeprav ima kar polovica učencev pri predmetu slovenščina oceno manj oz. enako 3.

Sedmo vprašanje je povezano s šestim, saj se navezuje na to, kako pogosto imajo težave z razumevanjem teksta. Šest učencev je obkrožilo, da nimajo nikoli težav, kar petnajst pa ima redko težave. Štirje imajo občasno težave in trije pogosto. Odgovori na to vprašanje so zanimivi s stališča slabih ocen in redkih težav z razumevanjem teksta. Zanimivo je primerjati zadnja tri vprašanja, saj se pokaže na nerealne predstave učencev. Nekdo, ki ima slabo oceno,

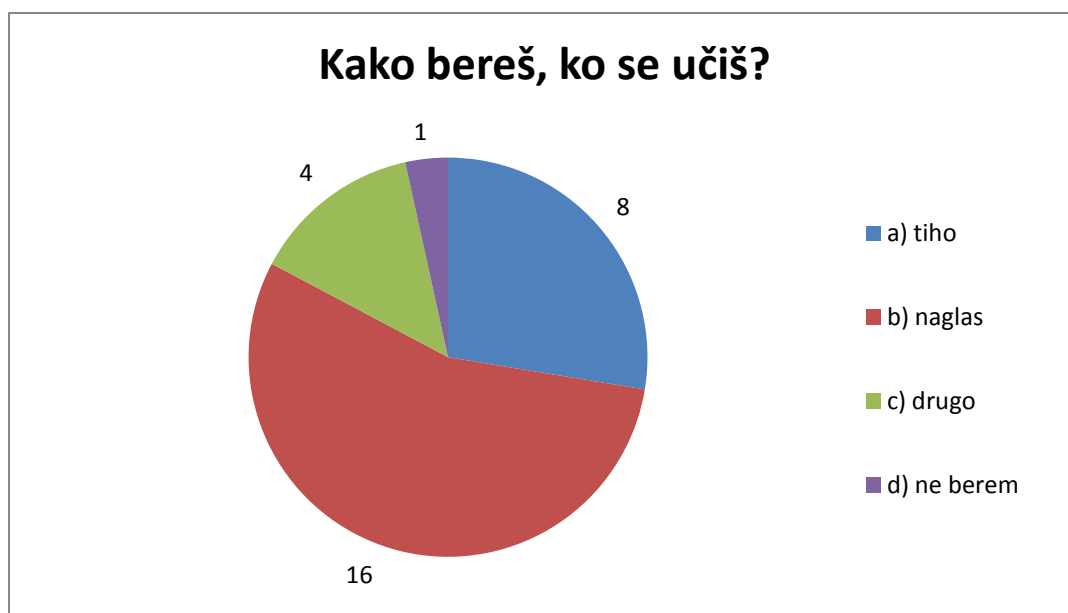
obenem nima težav z razumevanjem teksta, kar je nelogično. Vprašanje je, kaj je dejanski vzrok za tako prepričanje učencev.

Osmo vprašanje se nanaša na način učenja. Dvanajst učencev bere snov v učbeniku, pet učencev bere snov v zvezku, dva izpišeta podatke iz teksta, sedem kombinira branje snovi v zvezku in branje v učbeniku, en pa kombinira izpisovanje podatkov iz teksta in branje snovi v učbeniku. Tisti, ki samo izpisujejo podatke iz teksta in tisti, ki samo berejo snov v zvezku, imajo v povprečju slabšo oceno od ostalih.

Grafikon 1: Kako se učiš?

Deveto vprašanje se nanaša na način branja med učenjem. Osem jih bere tiho, šestnajst jih bere naglas, en ne bere, dva kombinirata tiho in ne bereta, en kombinira tiho in naglas, en je poudaril, da bere zelo naglas.

Grafikon 2: Kako bereš, ko se učiš?

Deseto vprašanje se nanaša na to, kaj najraje berejo. Deset jih najraje bere romane, en bere kratko prozo, dva bereta pesmi, osem jih ne bere, sedem učencev pa je dopisalo, da berejo razne vrste besedil, kot so pustolovščine, grozljivke, drame, znanstveno fantastiko, en pa bere skoraj vse.

Enajsto vprašanje pa se nanaša na čas branja knjig. Kar enaindvajset učencev bere do 3 ure na teden, šest jih bere od 4 do 10 ur na teden, en bere 11 do 15 ur na teden, en učenec pa bere več kot 15 ur. Ti odgovori so zelo zanimivi, saj kažejo na sorazmerno majhno količino prebranega gradiva. Zaželeno bi bilo, da bi vsaj med vikendom več brali, za kar so pa 3 ure vsekakor premalo.

Grafikon 3: Koliko časa na teden bereš knjige?

Drugi del ankete

Drugi del ankete vsebuje krajšo zgodbo, ki ima na koncu podan epilog. Vprašanja so se v celoti nanašala na to zgodbo. Ta del ankete v celoti niso rešili trije učenci. Na vprašanje, kaj je bistvo epiloga, pa jih ni odgovorilo 9.

Prvo vprašanje se nanaša na to, kako je prvi moški osrečil drugega. Pravilen odgovor je, da mu je pripovedoval srečne prizore, kar je obkrožilo 25 učencev, en pa je obkrožil, da mu je dal denar.

Drugo vprašanje se nanaša na položaj okna bolnišnične sobe. Pri tem vprašanju je pravilen odgovor, da okno gleda na prazen zid, kar je obkrožilo šestnajst učencev, devet jih je obkrožilo, da gleda na park, en pa da gleda na hiše. To vprašanje je bilo malo bolj zvito, saj na začetku opisuje, kako okno gleda na park, kjer je jezero, so labodi in race, drevesa ipd. Proti koncu se razjasni, da okno v bistvu gleda le na prazen zid in da je bil prvi moški, ki je to pripovedoval, slep. S tem vprašanjem sem želela preveriti natančnost njihovega branja, saj se učitelji velikokrat pritožujejo, da učenci ne berejo dovolj natančno. Odgovori učencev kažejo, da jih kar nekaj bere zelo površno in sploh ne v celoti. Prebrali so začetek in potem kar odgovorili, da gleda na park. Pokazalo se je, da tisti, ki so obkrožili park, niso povzeli bistva epiloga. Če bi učenci prebrali vsaj začetek in konec, bi vedeli pravilen odgovor, vendar nekateri niso. Kar po mojem mnenju lahko kaže na to, da zgodbe niso niti prebrali do konca,

ali pa se jim ni dalo povzeti bistva epiloga oz. mogoče niso niti vedeli, kaj pomeni povzeti bistvo epiloga.

Tretje vprašanje: Zakaj je lahko en moški vsak dan eno uro sedel na postelji? Pri tem vprašanju sem želela, da bi napisali točno tisto, kar je bilo napisano v besedilu. Pravilen odgovor, ki se glasi, da mu je voda odtekala iz pljuč, je napisalo enaindvajset učencev. En učenec je napisal zaradi pljuč, en da je bil bolan na pljučih, en pa je napisal, da je gledal skozi okno v park.

Četrto vprašanje: Kaj vse je prvi moški opisoval drugemu? Pri tem vprašanju se je pojavilo veliko različnih odgovorov. Popolnoma pravilen odgovor je napisalo enajst učencev, en je napisal, da mu je govoril o počitnicah, pet jih je odgovorilo, da mu je govoril o dogajanju zunaj, trije so napisali, da mu je govoril o svojih družinah (kar sicer je v zgodbi, ampak sta se to onadva med seboj pogovarjala), pet učencev pa ni odgovorilo.

Peto vprašanje: Ali je bil moški, ki je ležal ob oknu, srečen? Na to vprašanje je štirinajst učencev odgovorilo pozitivno, sedem jih je odgovorilo negativno, en je napisal, da naprej ni bil srečen nato pa je, en pa je napisal, da ne ve. Trije učenci niso odgovorili na to vprašanje. To vprašanje je bolj subjektivno, čeprav lahko iz zgodbe sklepamo, da je človek bil kljub boleznim in slepoti srečen oziroma je hotel osrečiti druge ljudi okrog sebe.

Šesto vprašanje se nanaša na bistvo epiloga. Na to vprašanje kar devet učencev ni odgovorilo, vzroki so verjetno različni. Štirje učenci so dobesedno prepisali zadnjo poved, en učenec je napisal »pomagaj«, en je napisal, da ne ve, dvanajst učencev pa je napisalo svoje lastne misli o sreči, osrečevanju drugih, kar se mi je zdelo zelo pomembno. Ti učenci imajo boljše ocene, kar kaže na bolj abstraktno doživetje in doživljanje življenja. Povprečno so dekleta tista, ki imajo boljše ocene in se bolj trudijo.

Sedmo vprašanje pa je bilo popolnoma subjektivno. Nanaša se na njihove lastne občutke, katere so doživeli ob prebiranju zgodbe. Vprašanje se mi je zdelo primerno, saj je res lepa zgodba z naukom. Sedem učencev je napisalo, da so jih prevzeli žalostni občutki, osem učencev so prevzeli mešani občutki, štiri učence so prevzeli dobri občutki, trije niso doživeli nikakršnih občutkov, dva sta bila zelo čustvena, enega so prevzeli zelo strašni, enega dobrosrčni in prijateljski, en je bil ganjen, en učenec pa ni odgovoril na vprašanje. Primerno se mi zdi izpostaviti mišljenje dveh deklet, ki se mi je zdelo res pozitivno in zrelo za njihova leta. Prva punca je napisala: »Prevzeli so me žalostni občutki, da ni vse v denarju, ampak si lahko srečen, če osrečuješ tudi druge, ne glede na to, v kakšnih razmerah si ti.« Mnenje druge

punce: »Kar nasmeh se mi je prikazal na obrazu, ko sem prebrala, da je ta človek, ki je umrl, bil slep, pa je vseeno hotel osrečiti drugega moškega. Spreletavali so me čudni in mešani občutki.«

4 Zaključek

Nekateri učenci so vzeli reševanje ankete popolnoma resno, kot da bi bili pri pouku, nekateri pa so to vzeli bolj kot zabavo, priložnost, da se po svoje izmaknejo pouku. Motivacija za reševanje ankete je bila različna pri posameznikih, nekateri so bili bolj motivirani za reševanje ankete in s tem tudi posredno bolj motivirani za pomoč meni, drugi so bili manj motivirani. Anketo so reševali pri razredni uri, da niso motili pouka slovenščine. Nad odzivom nekaterih učencev nad anketo sem bila pozitivno presenečena, nekateri pa so to vzeli kot igro in se zabavali ob pisanju. Opazila sem, da so učenci z boljšimi učenci bolj sodelovali oziroma podajali pravilnejše odgovore kot tisti s slabšimi ocenami. Opazovala sem njihovo oceno in oceno branja ter razumevanja teksta. Večinoma so bili realni, vmes pa imajo preveč idealizirano predstavo o sebi oziroma svojem znanju. Na primer učenec ima oceno dva, ampak ima redko težave z razumevanjem teksta. Tu ne najdem logične težave, saj bi načeloma moral imeti boljšo oceno, vendar se po mojem mnenju prepogosto dogaja, da imajo učenci boljše mnenje o svojem znanju, kot ga pa dejansko imajo. Saj je dobro, če imajo bolj pozitivno mnenje kot pa negativno, vendar to v takih situacijah ni najbolj primerno. Učenec ima lahko mnenje, da snov razume, jo obvlada, potem pa se zgodi, da pri testu dobi slabo oceno. Potem pove doma, da vseeno snov razume, in je na koncu kriv učitelj, da je dal učencu slabo oceno. Dobro je, če slabša ocena povzroči določene premike, da se učenec začne zavedati realnega stanja, lahko pa ne spremeni ničesar. Poleg tega pa imamo primer učenca, ki ima prav tako oceno dva, a je svoje težave z razumevanjem teksta označil kot pogoste. Zdi se mi, da se je ta učenec bolj realno ocenil kot pa prejšnji učenec. Prav tako sem opazila, da imajo idealizirano podobo o svojem znanju predvsem fantje, manj dekleta. Dekleta imajo boljšo oceno pri predmetu slovenščina kot pa fantje.

Glede povezave med oceno učenca in stopnjo izobrazbe staršev lahko ugotovimo nekatere značilnosti, za katere pa ne moremo stoodstotno trditi, da jih lahko posplošimo. Za učence, ki imajo oceno zadostno in so napisali poklic staršev, lahko opazimo, da imajo tudi starši nižjo stopnjo izobrazbo. Večina jih ima tretjo oz. četrto stopnjo izobrazbe. Tudi pri učencih z oceno

dobro lahko opazimo, da imajo starši povprečno izobrazbo tretjo oziroma četrto stopnjo. Pri enem učencu sem opazila izjemo. Njegova ocena je dobro tri, v anketi je odgovoril na vsa vprašanja in to s pravilnimi odgovori, starši pa imajo sedmo stopnjo izobrazbe in so na vodilnih mestih v podjetjih, kar posledično pomeni, da imajo manj časa za učenje z otrokom. Pri učencih s povprečno oceno odlično imajo starši v povprečju peto stopnjo izobrazbe. Nekaj jih ima boljšo izobrazbo, nekaj pa slabšo. Lahko trdimo, da izobrazba staršev ima določen vpliv na učno aktivnost učenca, vendar o specifičnem vplivu ne moremo ničesar trditi, saj je bil tudi vzorec učencev premajhen. Zagotovo pa lahko trdimo, da imajo starši velik vpliv na učenčev uspeh in znanje, če in koliko se ukvarjajo z učencem. Če se starši ukvarjajo z učencem, mu pomagajo, se bo gotovo bolje počutil in se raje učil. Če pa doma ne bo imel nobene podpore, tudi ne bo imel nobene motivacije za delo, učenje. To pa ima velik vpliv na nadaljnje življenje. Da bi dokazali vpliv izobrazbe staršev, bi rabili več učencev z različno izobrazbo staršev, katere bi primerjali med seboj tudi po skupinah. Opazila pa sem, da ima malo staršev visoko izobrazbo.

V splošnem lahko rečem, da so bili učenci s slabo oceno tudi bolj površni pri odgovarjanju. Verjetno je več razlogov za to, vseeno pa bi morali imeti motivacijo, čeprav so učno slabše podkovani. Izgovor, ki ga je menda uporabilo nekaj učencev, da je bilo besedilo predolgo, ni relevanten, saj je bilo primerno njihovemu znanju in obsegu glede na razred.

Rezultatov ankete ne morem primerjati z rezultati predrziskave PIRLS, saj je bilo zajeto premajhno število učencev v majhnem okolišu. Vseeno pa verjamem, da razmere v Prekmurju niso tako zelo slabe, kot jih opisujejo, saj je v celotnem Prekmurju zelo veliko otrok, ki dosegajo nadpovprečne rezultate in se uvrščajo na visoka mesta v različnih tekmovanjih. Vendar tega pogosto nihče ne omenja. Tudi na omenjeni šoli imajo vsako leto kar nekaj učencev, ki dosegajo odlične rezultate na različnih področjih. Rezultati kažejo, da je v Prekmurju kljub slabim razmeram sorazmerno težek test rešilo precej otrok, kar 26 od 29, kljub slabi izobrazbi staršev. Vprašanje pa je, ali šola oz. šole resnično dovolj naredijo za kakovostno izobrazbo učencev, saj je bil presenetljiv rezultat pri učencu staršev z visoko izobrazbo, ki pa so tudi na vodilnem mestu in imajo zato manj časa za učenje z otrokom doma.

5 Povzetek

Diplomsko delo je razčlenjeno na dva dela. Prvi, teoretični del, obravnava pojme kot so bralna pismenost, raziskava PIRLS v različnih letih in mnenja o bralni pismenosti. Drugi, empirični del, se osredotoča na razlaganje in razčlenjevanje anket, ki so jih rešili učenci 7. razreda. Bralna pismenost postaja vedno pomembnejši pojem v vsakdanjem življenju. Povezuje se z različnimi pojmi, ki so še kako odvisni od nje. Kot ugotavljajo raziskave, je znanje učencev v Sloveniji na področju pismenosti slabo, saj zaostajamo za razvitimi državami. Vendar tudi v razvitejših državah, kot je Norveška, dajejo velik poudarek raznim reformam, ki izboljšujejo bralno pismenost učencev. Za raziskovanje pismenosti sta najpomembnejši raziskavi PISA in PIRLS. V diplomski nalogi sem se osredotočila na raziskavo PIRLS, saj je omenjena šola sodelovala v tej raziskavi. Raziskava PIRLS je do zdaj potekala dvakrat, leta 2001 in 2006. Po obeh raziskavah so strokovnjaki primerjali rezultati. Ugotovili so, da so slovenski učenci še vedno pod evropskim povprečjem in da so se deklice odrezale boljše kot dečki. Pri razčlenjevanju anket sem prav tako ugotovila, da so se deklice odrezale boljše kot dečki. Prav tako imajo tudi boljšo oceno pri slovenščini. Deklice so rešile anketo z večjim zanimanjem, jo boljše in tudi pravilneje izpolnile. Pri drugem delu ankete so se dekleta bolj potrudila, vnesla več čustev v odgovore, kot pa fantje. Glede na njihovo oceno in pa njihovo mnenje o svojem znanju sem ugotovila, da imajo pogosto idealizirano predstavo o sebi. Ugotovila sem, da ima malo staršev visoko izobrazbo, največ jih prevladuje s poklicno izobrazbo. Da bi lahko rezultate ankete posplošila, bi potrebovala večji vzorec učencev po celotni Sloveniji in tudi v Prekmurju.

6 Literatura

Marjanovič Umek, L., 2011: Vloga jezika in socialnih kontekstov za razvoj predbralnih in prednapisovalnih zmožnosti. V: Konferenca Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Musek Lešnik, K., 2011: Raziskava: PIRLS 2006. V: Siva knjiga o osnovni šoli v Republiki Sloveniji. Brezovica pri Ljubljani: IPSOS.

Nolimal, F., 2011: Uvod. V: Konferenca Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Novak, B., 2008: Vprašanje kriterijev merjenja dosežkov učencev v raziskavi PIRLS. Sodobna pedagogika, posebna izdaja. 190-205.

Pečjak, S., 1995: Izhodišča za prenovo bralnega pouka pri predmetu slovenski jezik. JiS XXXXI/1/2. 75-88.

Roe, A., 2011: Kakšne ukrepe za izboljšanje spretnosti in zavzetosti za branje so sprejeli na Norveškem. V: Konferenca Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

7 Spletne strani

Pedagoški inštitut, <http://www.pei.si/Default.aspx>. Dostop 15. 8. 2012

8 Seznam prilog, grafikonov

a. Priloge

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Priloga 2: Skenirano obvestilo pedagoškega inštituta osnovni šoli o bralnem dosežku v predraziskavi Mednarodne raziskave bralne pismenosti PIRLS 2011.

b. Grafikoni

Grafikon 1: Odgovori učencev na vprašanje kako se učijo.

Grafikon 2: Odgovori učencev na vprašanje kako berejo, ko se učijo.

Grafikon 3: Odgovori učencev na vprašanje koliko časa na teden berejo knjige.

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni! Sem Stanka, študentka 3. letnika slovenistike ter pedagogike in andragogike. Za diplomsko delo sem si izbrala temo Bralna pismenost v Prekmurju (na primeru OŠ Tišina), zato vas prosim za pomoč pri reševanju ankete, ki mi bo zelo pomagala pri izdelavi diplomskega dela. Že vnaprej se vam najlepše zahvaljujem!

1. Spol: 1) ženski 2) moški
2. Starost: _____
3. Poklic staršev:
 - očeta: _____
 - matere: _____
4. Kraj bivanja: _____
5. Ocena pri predmetu slovenski jezik: _____
6. Kako ocenjuješ svoje branje (obkroži eno številko):
1-zelo slabo, 2-slabo, 3- srednje dobro, 4-dobro, 5-zelo dobro
7. Kako pogosto imaš težave z razumevanjem teksta (obkroži eno številko):
1-nikoli, 2-redko, 3-občasno, 4-pogosto, 5-zelo pogosto
8. Kako se učiš?
 - a) izpis podatkov iz teksta
 - b) branje snovi v zvezku
 - c) branje snovi v učbeniku
 - d) drugo: _____
9. Kako bereš, ko se učiš?
 - a) tiho
 - b) naglas
 - c) drugo: _____
 - d) ne berem

10. Kaj najraje bereš?

- a) romane
- b) kratko prozo
- c) pesmi
- d) drugo: _____
- e) ne berem

11. Koliko časa na teden posvetiš branju knjig?

- a) 0–3 ure
- b) 4–10 ur
- c) 11–15 ur
- d) Več kot 15 ur

12. Preberite zgodbo, nato pa odgovorite na vprašanja.

Dva moža, oba resno bolna, sta skupaj ležala v bolnišnični sobi. Eden od njiju je lahko vsak dan eno uro sedel v svoji postelji, kar je pomagalo odvajanju vode iz njegovih pljuč. Njegova postelja je bila ob edinem oknu v sobi. Drugi mož je moral vse dneve preležati na hrbtu. Kmalu sta moža vse ure dneva govorila drug z drugim. Pogovarjala sta se svojih družinah, svojih domovih, službah, kje sta se vojskovala in kje vse sta bila na počitnicah. In vsak dan je mož, ki je eno uro sedel ob oknu, drugemu opisoval stvari, ki jih je lahko videl zunaj. Mož na drugi postelji je začel živeti za ta enourna obdobja dni, v katerih je njegov prijatelj razširil njegov svet z dogajanjem in barvitostjo zunanjega sveta.

Okno je gledalo na park ob ljubkem jezeru. Race in labodi so se igrali na vodi, medtem ko so otroci po jezeru spuščali svoje male čolničke. Velika, stara, mogočna drevesa so lepšala pokrajino, v daljavi pa je bilo videti obrise oddaljenega mesta. Ko je mož ob oknu opisoval vse to v dovršenih podrobnostih, je mož na drugi postelji priprl oči in si predstavljal slikovite prizore. Nekega toplega opoldneva mu je mož ob oknu opisoval parado, ki se je premikala ob jezeru. Čeprav drugi mož ni slišal godbe, jo je videl v svojem umu ... Tako so minevali dnevi in tedni.

Nekega jutra je jutranja sestra v sobo prinesla vodo za umivanje in ob oknu našla telo moža, ki je mirno umrl v svojem spanju. Razžalostila se je in poklicala bolnišnično osebje, ki je

truplo odneslo ven. Takoj ko je bilo mogoče, je drugi mož zaprosil, naj ga premaknejo k oknu. Sestra mu je z veseljem ustregla in potem, ko je poskrbela, da se je udobno namestil, ga je pustila samega. Počasi, z veliko težav, se je mož dvignil na komolca, da bi prvič sam ugledal zunanji svet. Končno je imel možnost sam užiti lepoto zunanjega sveta. Napel je vse moči in pogledal skozi okno ob postelji. Gledalo je na prazen zid. Mož je povprašal sestro, kaj bi mogel biti razlog, da je preminuli sosed tako čudovito opisoval stvari v zunanjem svetu. Sestra mu je povedala, da je bil slep in ni mogel videti zidu, ki je stal pred oknom. Rekla mu je: "Morda je hotel le osrečiti vas."

Epilog: Neizmerna sreča leži v osrečevanju drugih, ne glede na naše lastne razmere. Deljena bridkost se razpolovi, a kadar delimo srečo, se ta podvoji. Če bi se rad počutil bogatega, samo preštej stvari, ki ti jih denar ne more kupiti. "Danes je dar, zato se imenuje sedanost".

Vprašanja:

1. Kako je prvi moški osrečil drugega?
 - a) dal mu je denar
 - b) pripovedoval mu je srečne prizore
 - c) pripovedoval mu je vice
2. Kam je gledalo okno bolnišnične sobe?
 - a) na park
 - b) na hiše
 - c) na prazen zid
3. Zakaj je lahko en moški vsak dan eno uro sedel na postelji?

4. Kaj vse je prvi moški opisoval drugemu?

5. Je bil moški, ki je ležal ob oknu, srečen?

6. Povzemi bistvo epiloga:

7. Kakšni občutki so te prevzeli ob branju zgodbe?

NAJLEPŠA HVALA ZA SODELOVANJE!

Priloga 2: Skenirano obvestilo Pedagoškega inštituta osnovni šoli o bralnem dosežku v predraziskavi Mednarodne raziskave bralne pismenosti PIRLS 2011.

MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN
ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

PIRLS 2011

v Ljubljani, 27. 12. 2010

Zadeva: Obvestilo o bralnem dosežku v predraziskavi Mednarodne raziskave bralne pismenosti PIRLS 2011 (Id šole = 9003)

Spoštovana koordinatorka gospa

vaša šola je v lanskem šolskem letu sodelovala v predraziskavi Mednarodne raziskave bralne pismenosti PIRLS 2011. Predraziskavo smo z vašo pomočjo uspešno izvedli in prišli do zelo pomembnih informacij, s katerimi smo na mednarodni ravni lahko pripravili instrumentarij za glavno raziskavo, ki se bo na šolah več kot 60 držav izvajala spomladi leta 2011. Za uspešno izvedbo se Vam, učiteljem in učiteljicam, učenkam in učencem, njihovim staršem, ter vsem, ki so na šoli kakorkoli sodelovali pri izvedbi, najlepše zahvaljujem. Pri izdelavi instrumentarija so bili upoštevani odgovori prav vseh otrok.

Predraziskava je namenjena izključno preverjanju instrumentarija in postopkov izvedbe, zato se rezultati predraziskav ne uporabljajo za rangiranje držav in šol. Vseeno smo Mednarodni koordinacijski center v Bostonu, ki raziskavo vodi na mednarodni ravni, zaprosili, če nam kljub omejitvam posreduje podatke, ki bi šolam lahko indicirali, kako so se vzorčeni oddelki odrezali v raziskavi.

V predraziskavi smo za preverjanje bralne pismenosti uporabili štiri različne zvezke z osmimi besedili. 4 besedila so bila izbrana za glavni zajem (skupaj s še 6 besedili iz zajemov 2001 in 2006 bodo sestavljala nabor besedil). Besedila so po težavnosti med seboj različna. Tudi v glavni raziskavi bo tako, vendar je sestava testnih zvezkov tam drugačna (eno besedilo se pojavi v različnih kombinacijah), tako da je merjenje v glavni raziskavi veliko natančnejše in omogoča zelo dobro oceno stanja bralne pismenosti v populaciji in dokaj dobro tudi na šolah.

Podatki, zbrani v predraziskavi, pa, nasprotno, ne omogočajo zelo natančne ocene stanja bralne pismenosti četrtošolk in četrtošolcev na posameznih šolah. Zato vas prosim, da rezultat, ki vam ga posredujem, vzamete z rezervo. Sami veste, kateri oddelek (oziroma več oddelkov) je sodeloval, in ta podatek, prosim, upoštevajte pri interpretaciji rezultata. Upam, da vam bo rezultat služil kot indikator, ali bralno pismenost otrok ocenjujete v pravi smeri (kar pomeni, da nad rezultatom ne boste presenečeni).

Mednarodni študijski center nam je posredoval seznam šol, ki jih je po bralnem dosežku razvrstil v pet razdelkov. Razporeditev v prvi razdelek pomeni, da je bila šola v zgornji petini najboljših šol po bralnem dosežku med slovenskimi šolami, razporeditev v peti razdelek pa pomeni, da je bila šola v zadnji petini šol po dosežku.

Vaša šola se je po rezultatu uvrstila v peti razdelek.

V prilogi (kuverti) vam pošiljamo nekaj bralnih nalog iz prejšnjih let, v prilogi preko elektronske pošte pa tudi bralne naloge, ki so jih reševali otroci v predraziskavi (se pravi tudi na vaši šoli) in ki niso bile izbrane za bralni test v glavni raziskavi. Upam, da vam bodo dobro služile!

Če bi se želeli udeležiti izobraževalnih seminarjev, na katerih bi ocenjevali bralne teste, ki vam jih posredujem in se učili sestavljanja bralnih testov po metodologiji, kot je uporabljena v Mednarodni raziskavi bralne pismenosti PIRLS, nam to, prosim, sporočite. Seminarji, ki jih bomo organizirali na željo šol, bodo za udeležence s šol, ki so sodelovale v predraziskavi, brezplačni. Lahko jih pripravimo tudi na vaši šoli. V tem primeru prostor in čas organizirate sami, vendar pa mora biti udeležba omogočena tudi udeležencem drugih šol.

O rezultatih raziskave vas bomo še obveščali (razen če tega ne želite).

Vse komentarje, sugestije, pripombe... nam, prosim, pošljite na naslov pirls@pei.si. Prav tako nas obvestite, če in kakšne informacije o bralni pismenosti bi si še želeli.

Upam, da je bila izkušnja z izvedbo Mednarodne raziskave bralne pismenosti za Vás in vašo šolo prijetna!

Želim vam še naprej uspešno delo, upam na dobro sodelovanje vnaprej ter vam v svojem imenu in imenu sodelavk raziskav PIRLS in TIMSS voščim vse dobro v novem letu!

SREČNO!

...nacionalna koordinatorka PIRLS

¹ Osnovna šola je dobila to obvestilo, v katerem piše, da se je šola po rezultatu uvrstila v peti razdelek. Kar pomeni, da je bila šola v zadnji petini šol po dosežku. Na podlagi tega besedila bi se šola lahko bolj pozanimala o natančnih dosežkih njihovih učencev, vendar se ni. To je na eni strani lahko zaskrbljujoče, saj se šola kljub slabim rezultatom njihovih učencev ni pozanimala, da bi se lahko rezultati v naslednjih raziskavah izboljšali. Kar na nek način pomeni, da jemljejo to raziskavo zgolj kot neko informacijo, kam spadajo njihovi učenci po znanju, ne pa kot priložnost, da bi izvedeli kakovost znanja učencev in ga na podlagi rezultatov izboljševali, nadgrajevali. Nad tem, da se šola ni pozanimala o drugih podatkih, sem bila šokirana, saj bi se vsaka šola morala bolj zavzemati za znanje učencev in ga predvsem spodbujati. Ravno zaradi tega podatka se hočem še bolj poglobiti v analizo rezultatov, ki so jih učenci dosegli v predraziskavi PIRLS leta 2009.

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu z mednarodnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 2. septembra 2012

Stanka Koren